

SUPLEMENT PRAWNY W OBROTCIE B2B

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO „CUSTODIA”

Marek Wierzbicki – radca prawny (Kt 2044)

OPINIA PRAWNA

dotycząca odpowiedzialności producenta (przedsiębiorcy) wobec sprzedającego jego wyroby (również przedsiębiorcy)

I. Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 23.04.1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z dnia 18.05.1964 r. ze zm.),
2. Ustawa z dnia 27.07.2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 141, poz. 1176 ze zm.),
3. Uchwała pełnego składu Izby Cywilnej i Administracyjnej Sądu Najwyższego z dnia 30.12.1988 r. (sygn.. akt III CZP 48/88, OSNCP 1989/3 poz. 36).

II. Stan prawny:

1. Rękojmia a gwarancja – uprawnienia kupującego:

Dla właściwego omówienia przedmiotu niniejszej opinii polegającego na relacji pomiędzy producentem towaru, a jego dystrybutorem czyli sprzedawcą owego towaru niezbędne jest prawidłowe zdefiniowanie oraz wykazanie różnic pomiędzy rękojmią i gwarancją na tle regulacji prawa polskiego. Dodatkowo temat komplikuje status prawny kupującego (osoba fizyczna czy też przedsiębiorca), co zostanie wykazane w dalszej części opinii.

Rękojmia i gwarancja to dwa podstawowe uprawnienia przysługujące kupującemu, które mają praktyczne znaczenie i zastosowanie w przypadku braku zgodności sprzedanej rzeczy z umową zawartą ze sprzedawcą. Instytucję rękojmi definiują art. 556 – 576 K.c., a także quasi rękojmi (niezgodność towaru z umową) art. 4 – 12 ustawy wymienionej w pkt I. 2. niniejszej opinii. Natomiast gwarancja została uregulowana w art. 577 – 581 K.c. oraz w art. 13 wspomnianej wyżej ustawy. Rzeczona ustawa reguluje odpowiedzialność sprzedawcy i gwarancję przy tzw. sprzedaży konsumenckiej, gdzie kupującym jest osoba fizyczna nabywająca rzecz na cele nie związane z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą. Kwestie gwarancji reguluje natomiast K.c. i związany z nim wspomniany już art. 13 w/w ustawy. Należy zaznaczyć, że różnice pomiędzy rękojmią i gwarancją w obu przypadkach tj. sprzedaży konsumenckiej i niekonsumenckiej są praktycznie takie same. Dla uproszczenia wyводу pominięto rozważania na temat wad prawnych towaru funkcjonujących tylko w obszarze instytucji rękojmi (własność lub obciążenie rzeczy innymi prawami osób trzecich) oraz ograniczono wywód do wad rzeczy, z pominięciem usług i robót budowlanych, sprzedaży komisowej, sprzedaży rzeczy używanych, jak również pochodzących z importu. Rękojmia za wady przysługuje jedynie kupującemu, gdy rzecz ma wadę zmniejszającą jej wartość lub użyteczność w stosunku do celu oznaczonego w umowie sprzedaży, z okoliczności lub z przeznaczenia rzeczy, jeżeli ta nie posiada właściwości, o których zapewniał sprzedawca, bądź w końcu gdy rzecz została wydana kupującemu w stanie niekompletnym. Natomiast funkcją gwarancji jest ochrona kupującego przed skutkami zepsucia się rzeczy sprzedanej, niewłaściwym jej funkcjonowaniem i zapewniać winna zdatność rzeczy do normalnego użytkowania w ramach norm i uzasadnionych oczekiwań. Zatem ochrona gwarancyjna polega na przywróceniu możliwości korzystania z rzeczy. W tym miejscu nadmienić należy, że ochrona gwarancyjna nie wygasa automatycznie z chwilą upływu terminu gwarancji lecz trwa dopóki jej cel zostanie osiągnięty (naprawy gwarancyjne wad towaru zgłoszonych przed upływem terminu gwarancji vide art. 581 § 1 K.c.). Odpowiedzialność z tytułu gwarancji wynika wyłącznie z faktu jej udzielenia kupującemu w formie pisemnej, a za wadliwy towar odpowiada udzielający gwarancji (np. producent, importer, rzadko sprzedawca).

Podsumowując:

KODEKS CYWILNY (rękojmia art. 556 – 576, gwarancja art. 577 – 582):

- rękojmia powstaje z mocy prawa przez sam fakt sprzedaży; gwarancja posiada charakter dobrowolny i powstaje po wydaniu dokumentu gwarancyjnego (karta gwarancyjna) nierozłącznie związanego z dowodem sprzedaży,
- odpowiedzialność z tytułu rękojmi ponosi zawsze i tylko sprzedawca, z tytułu gwarancji – gwarant (producent, importer, hurtownik, dealer, sprzedawca),
- czas trwania rękojmi – 1 rok, gwarancji – 1 rok lub więcej w zależności od okresu określonego w karcie gwarancyjnej,
- terminu rękojmi nie przedłuża się; w przypadku udzielonej gwarancji zachodzi możliwość przedłużenia jej terminu o czas kiedy kupujący nie mógł korzystać z towaru skutkiem jego wadliwości (np. w związku z pozostawianiem towaru w serwisie) lub liczenia owego terminu od nowa,
- uprawnienia kupującego w ramach rękojmi to prawo do żądania:
 - odstąpienia od umowy z zastrzeżeniem dyspozycji przepisów art. 560 i 561 K.c.,
 - obniżenia ceny,
 - wymiany towaru na wolny od wad,
 - usunięcia wad,
- uprawnienia kupującego w ramach gwarancji to prawo do żądania:
 - podjęcia działań określonych w karcie gwarancyjnej,
 - usunięcia wad lub wymiany towaru na niewadliwy (lub jego wadliwej części),
- o wyborze sposobu załatwienia reklamacji, w przypadku rękojmi decyduje kupujący (z zastrzeżeniem art. 560 i 561 K.c.), a w przypadku gwarancji decyduje gwarant.

USTAWA z dnia 27.07.2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej etc. (niezgodność towaru z umową [quasi rękojmia] art. 4 – 8, gwarancja art. 13):

- towar jest niezgodny z umową (art. 8 ustawy j.w.) jeżeli:
 - nie nadaje się do celu jakiego służy,
 - nie posiada właściwości, które powinny cechować towar danego rodzaju oraz o jakich zapewniał sprzedawca lub producent w publicznych oświadczeniach, reklamie lub w oznakowaniu towaru,
 - towar został nieprawidłowo zamontowany lub uruchomiony gdy czynności te zostały wykonane w ramach umowy sprzedaży przez sprzedawcę albo przez kupującego według instrukcji otrzymanej przy zakupie,

- doprowadzenie towaru do stanu zgodnego z umową może nastąpić przez jego naprawę lub wymianę na nowy wolny od wad, chyba, że obie te drogi są niemożliwe lub łączą się z nadmiernymi kosztami oraz jeżeli sprzedawca nie zdoła spowodować naprawy lub wymiany towaru w odpowiednim czasie lub gdy naprawa bądź wymiana na nowy narażałaby kupującego na znaczne niedogodności, zachowuje on prawo do żądania stosownego obniżenia ceny lub do odstąpienia od umowy, chyba że w tym ostatnim przypadku wada nie jest istotna,
 - kupujący posiada prawo do reklamowania towaru niezgodnego z umową w ciągu 2 lat od daty jego nabycia (termin ten biegnie na nowo w przypadku wymiany towaru na nowy), jednakże nie później niż w ciągu 2 miesięcy od daty wykrycia tego faktu; przedawnienie roszczenia kupującego wobec sprzedawcy wynosi 1 rok od daty stwierdzenia niezgodności towaru z umową i nie może się skończyć przed upływem 2 lat od daty wydania mu towaru (samo zawiadomienie sprzedawcy przerywa bieg przedawnienia),
 - brak stanowiska sprzedawcy wobec żądania kupującego by doprowadził towar do stanu zgodnego z umową drogą nieodpłatnej naprawy lub wymiany na nowy poczytuje się za uznanie zasadności reklamacji z wszelkimi dalszymi tego skutkami,
 - gwarancja stanowi w przypadku w/w regulacji prawnej oświadczenie gwaranta (jak już wcześniej wspomniano może nim być również sprzedawca) zamieszczone w dokumencie o takiej nazwie lub nawet w reklamie (!) ściśle określające obowiązki gwaranta i uprawnienia kupującego na okoliczność braku właściwości towaru określonych w jednym z wymienionych oświadczeń gwaranta; stosowne oświadczenie/dokument gwarancyjny winno bezwzględnie wskazywać nazwę i adres gwaranta, w tym jego przedstawiciela na terenie Rzeczypospolitej Polskiej (w przypadku towaru pochodzącego z importu), czas trwania i terytorialny zasięg ochrony gwarancyjnej, jak również zawierać informację, że tak udzielona gwarancja nie włącza, nie ogranicza, ani też nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z tytułu niezgodności towaru z umową.
2. Porównanie zasad gwarancji tzw. „konsumenckiej” i wynikającej z K.c.:
- gwarancja konsumencka ma charakter dobrowolny i powstaje drogą oświadczenia gwaranta zawartego w karcie gwarancyjnej bądź w reklamie; gwarancja kodeksowa również jest dobrowolna i wynika z karty gwarancyjnej,
 - przedmiotem konsumenckiej ochrony gwarancyjnej jest towar, którego właściwości nie odpowiadają właściwości towaru wynikającego z oświadczenia gwaranta; gwarancja kodeksowa dotyczy wad fizycznych rzeczy,
 - treścią gwarancji konsumenckiej są obowiązki gwaranta i uprawnienia kupującego oraz niezbędne elementy też jak: nazwa i adres gwaranta bądź jego przedstawiciela w RP, czas trwania i terytorialny zasięg ochrony gwarancyjnej; treścią gwarancji konsumenckiej jest natomiast zapewnienie gwaranta co do należytej jakości sprzedawanego towaru, pisemne zobowiązanie gwaranta do bezpłatnego usunięcia wad lub jego wymiany na wolny od wad,
 - w obu przypadkach odpowiada gwarant,
 - czasokres gwarancji konsumenckiej określa gwarant, w drugim przypadku czyni to gwarant (w przypadku braku takiego określenia okres ten wynosi rok),
 - uprawnienia konsumenta określa gwarant, a w przypadku gwarancji w K.c. – karta gwarancyjna, jednak zawsze istnieje prawo do żądania usunięcia wad lub wymiany towaru na niewadliwy,
 - ponadto, gwarancja konsumencka nie wyłącza, nie ogranicza, ani nie zawiesza uprawnień kupującego z tytułu niezgodności towaru z umową, natomiast w przypadku regulacji zawartych w K.c., kupujący może realizować swoje prawa wobec gwaranta niezależnie od uprawnień wynikających z tytułu rękojmi wobec sprzedawcy (z obu tych uprawnień można korzystać jednocześnie lecz w żadnym przypadku łącznie).

III. UCHWAŁA SĄDU NAJWYŻSZEGO z dnia 30.12.1988 r.

1. Uchwała ta stanowi wykładnię stosowania prawa przez sądy w zakresie nią objętym (rękojmią i gwarancją na gruncie K.c.).
2. Przepisy aktów prawnych niższego rzędu, jeżeli są nie do pogodzenia z przepisami K.c. o rękojmi i gwarancji, nie mogą stanowić podstawy prawnej dla niekorzystnych dla uprawnionych rozstrzygnięć sądowych, a w razie wątpliwości owe akty prawne powinny być interpretowane zgodnie z przepisami K.c. (cytowana ustawa z dnia 27.07.2002 r., choć stanowi „lex specialis” w stosunku do K.c., nie stanowi aktu prawnego niższego rzędu).
3. Przy ocenie wady fizycznej rzeczy, kryterium funkcjonalne obejmujące jej użyteczność i przeznaczenie zgodnie z celem umowy powinno być stosowane przed kryterium normatywno-technicznym, bowiem zgodność z normą techniczną nie wyklucza zarzutu istnienia wady fizycznej rzeczy.
4. Zobowiązanemu z tytułu gwarancji, jak i rękojmi przysługuje prawo wyboru sposobu wywiązania się ze swoich obowiązków wobec kupującego (usunięcie wady lub wymiana towaru na wolny od wad).
5. Usunięcie wad towaru może być nieuzasadnione ekonomicznie lub technicznie, nawet mimo odmiennych zapewnień ze strony zobowiązanego (np. brak części zamiennych, narzędzi).
6. Również kupującemu przysługiwać może roszczenie o wymianę rzeczy wadliwej na wolną od wad, jeżeli – pomimo wyboru drogi naprawy przez zobowiązanego – naprawa byłaby zbyt długotrwała, a więc pozbawiająca kupującego możliwości korzystania z rzeczy przez dłuższy okres połączonej z nieuzasadnioną i szczególną dla niego uciążliwością, co pozostawałoby by w ewidentnej sprzeczności z celem umowy sprzedaży.
7. Usunięcie wady rzeczy poprzez naprawę jej elementu zamiast wymiany owego elementu na nowy jest dopuszczalne jedynie gdy rzecz nie straci swojej wartości użytkowej i sprawności, pierwotnych cech i struktury. Naprawa nie może również polegać na zastąpieniu wadliwego jej elementu innym lecz o niższej wartości (np. regenerowanym). W przeciwnym razie kupującemu przysługuje wymiana całej wadliwej rzeczy na nową.
8. Jeżeli mimo wszystko naprawa wadliwej rzeczy spowoduje obniżenie jej wartości w obrocie handlowym, kupującemu może przysługiwać roszczenie odszkodowawcze.
9. Strony nie mogą w drodze umowy, lub gwarant jednostronnie, ograniczyć czasu dochodzenia swoich roszczeń przez kupującego z tytułu gwarancji.
10. Uzasadnione roszczenie kupującego o wymianę rzeczy wadliwej na wolną od wad nie uprawnia zobowiązanego do żądania od reklamującego dopłaty wynikającej ze wzrostu cen.
11. Zobowiązany z tytułu gwarancji lub rękojmi może zwolnić się ze swoich obowiązków argumentując taką ew. decyzję np. faktem zaprzestania produkcji danego towaru lub jego importu. W takiej sytuacji jest jednak zobowiązany by zaproponować wymianę rzeczy wadliwej na podobną wolną od wad lub nową rzecz nawet o wyższej wartości.
12. Kupującemu przysługuje prawo żądania wymiany wadliwej rzeczy na nową nawet gdy istnieje możliwość jej naprawy, która jednak nie jest możliwa przed upływem 2 tygodni i nawet jeżeli postanowienia gwarancyjne wymiany nie przewidują, a naprawa dotyczy wszystkich lub większości jej elementów.
13. Utrata lub zniszczenie rzeczy w trakcie naprawy gwarancyjnej może według wyboru kupującego uzasadniać jego roszczenie o odszkodowanie lub o wydanie nowej rzeczy wolnej od wad.
14. Przepisy o gwarancji oraz rękojmi nie upoważniają zobowiązanego z tych tytułów do żądania od kupującego – w przypadku wymiany rzeczy wadliwej na wolną od wad należności za zgodne z jej przeznaczeniem zużycie rzeczy wadliwej od dnia zakupu do dnia wymiany. A contrario, na kupującym spoczywa taki obowiązek, jeżeli zmniejszenie wartości rzeczy w tym okresie jest następstwem okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność (winę). Wspomniany obowiązek kupującego może również zaistnieć gdy wiedząc o wadliwości rzeczy podlegającej wymianie specjalnie zwleka on ze złożeniem reklamacji i nadal ją użytkuje z chęcią odniesienia korzyści zanim nastąpi wymiana. W tym miejscu należy jednak podnieść, że wprowadzenie do gwarancji zapisu o obowiązku kupującego rozliczenia się za zużycie rzeczy wadliwej jest ex lege nieważne.
15. Uprawnienie kupującego wynikające z art. 560 § 1 K.c. do odstąpienia od umowy sprzedaży na podstawie rękojmi za wady towaru jest wyłączone gdy sprzedawca natychmiast dokona wymiany towaru, co oznacza, że winno to nastąpić najpóźniej w ciągu 2 tygodni. Taki termin odnieść również należy do czasu niezbędnego dla usunięcia wady towaru w rozumieniu art. 561 § 2 K.c. Tak więc należy rozumieć wszelkie niekonsekwencje terminologiczne ustawodawcy zawarte w cytowanych przepisach jak „natychmiast”, „niezwłocznie”, „odpowiedni termin”. Stwierdzenie to nie stoi jednak na przeszkodzie by strony umowy skutecznie uzgodniły terminy dłuższe od owego 14-dniowego.
16. Odstąpienie od umowy sprzedaży przez kupującego nakłada na strony obowiązek zwrotu świadczeń wzajemnych tj. na kupującego - wadliwej rzeczy, a na sprzedawcę - ceny zakupu, przy czym rzecz wadliwa winna zostać zwrócona w stanie wskazującym na jej normalną eksploatację oraz w stanie, w jakim była w chwili złożenia oświadczenia o odstąpieniu (kupującego obciążają wszelkie ujemne skutki używania rzeczy po złożeniu oświadczenia jw.), a zwracanej cenie zakupu winien towarzyszyć, na żądanie kupującego, obowiązek sprzedawcy również naprawienia szkody np. z tytułu późniejszego wzrostu ceny danego towaru (art. 494 w zw. z art. 560 § 2 i art. 471 K.c.).

17. Obniżenie ceny towaru wskutek jego wadliwości następuje stosunkowo do ceny zakupu, a późniejszy wzrost cen nie znajduje w takim przypadku zastosowania. Obniżenie ceny winno jednak być określone w takim stosunku do ceny zakupu, aby kupujący mógł naprawić rzecz we własnym zakresie. Ogólne zasady i skalę obniżenia ceny definiuje, choć mało precyzyjnie art. 560 § 3 K.c., które należy rozumieć tak by obniżka uwzględniała koszt nakładów i starań niezbędnych do doprowadzenia rzeczy do jej użyteczności zgodnie z przeznaczeniem.

18. Obniżenie ceny dotyczy głównie towarów oznaczonych co do gatunku (rzeczy produkowane seryjnie, masowo, nawet różniące się np. pewnymi cechami zewnętrznymi lub zestawem akcesoriów), bowiem istnieje podstawa do porównania wartości rzeczy. Obniżenie ceny może dotyczyć również rzeczy oznaczonych co do tożsamości (rzeczy wyprodukowane specjalnie dla określonego odbiorcy, posiadające swoiste zamówione właściwości). Różnica polega na tym, że w drugim przypadku pozostaje żądanie usunięcia wady (art. 561 § 2 K.c.). Jeżeli sprzedawca, który jest zarazem jej producentem nie usunie wady to kupujący może żądać obniżenia ceny (art. 560 § 2 i § 3 K.c.). Na marginesie zaznaczyć wypada, że np. indywidualny numer nadwozia, czy silnika samochodu nie przesądza w tym rozumieniu o zakwalifikowaniu go do kategorii rzeczy oznaczonych co do tożsamości. Również wybór rzeczy przez kupującego np. wg kryterium koloru nie stanowi podstawy by stała się ona rzeczą oznaczoną co do tożsamości.

19. Stosownie do treści art. 558 § 1 K.c. strony umowy sprzedaży mogą rozszerzyć, ograniczyć lub wyłączyć odpowiedzialność sprzedającego z tytułu rękojmi. Wspomniane ograniczenie lub wyłączenie może również wynikać z przepisów szczegółowych. Natomiast ograniczenie lub wyłączenie jest bezskuteczne jeżeli sprzedawca zataił wadę podstępnie, a więc w sposób umyślny mający na celu wprowadzenie kupującego w błąd (nie wystarczy sama wiedza o wadzie po stronie sprzedawcy). Ze

skutku negatywnego dla sprzedawcy nie zwalnia znak jakości, atest itp. dołączone do sprzedawanego towaru.

20. Uprawnienia z tytułu rękojmi i gwarancji przechodzą na następców prawnych kupującego bez względu na tytuł prawny (odsprzedaż, zamiana, darowizna, spadkobranie itd.).

21. Termin do dochodzenia roszczenia z tytułu rękojmi wynosi 1 rok od daty wydania towaru kupującemu i posiada charakter prekluzyjny. Jednakże zarzut z tego tytułu może być podniesiony przez kupującego po upływie tego terminu jeżeli kupujący zawiadomił sprzedawcę o wadzie przed jego upływem. Termin do dochodzenia roszczenia z tytułu gwarancji reguluje art. 118 K.c. (3 lata) lub 554 K.c. (2 lata) jeżeli sprzedawcą jest producent działający jako sprzedawca, który dokonał sprzedaży w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa. Jeżeli więc kupujący zgłosi producentowi wadę rzeczy w terminie gwarancji, a jego żądanie nie zostanie zaspokojone, przysługuje mu prawo wytoczenia powództwa o dostarczenie mu rzeczy nowej nawet po upływie terminu gwarancji byle uczynił to przed upływem terminu przedawnienia wskazanego wyżej.

22. W związku ze skomplikowanym stanem regulacji prawnych w zakresie rękojmi i gwarancji, co wynika z wielorakości i nieprzewidywalności stanów faktycznych towarzyszących nierzadko tym instytucjom w praktyce, obie te instytucje zdefiniowane w K.c. winny stanowić podstawę do sformułowania dyrektyw interpretacyjnych w tym zakresie, a w szczególności przy wykładni zapisów zawartych w dokumentach gwarancyjnych oraz w samych umowach sprzedaży winny być interpretowane na korzyść kupującego jako – z istoty – słabszej strony umowy sprzedaży. W razie sporu, zawsze podlegają one kontroli sądowej pod kątem widzenia oceny stosownych klauzul, czy te nie zostały kupującemu narzucone przez sprzedawcę oraz ich zgodności z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 K.c. Zawsze jednak pamiętać należy, że przepisy o gwarancji posiadają charakter bezwzględnie obowiązujący (obligatoryjny) i nie dopuszczają sprzecznych z nimi, a nawet odmiennych uzgodnień lub dyspozycji stron w tym przedmiocie.

23. Ewentualne wskazanie przez gwaranta serwisu gwarancyjnego obliguje kupującego by korzystał wyłącznie z owego serwisu w okresie gwarancji pod rygorem niekorzystnych dla siebie skutków faktycznych oraz prawnych odmiennego działania. Z drugiej strony – przy takim zastrzeżeniu gwaranta – ponosi on wobec kupującego odpowiedzialność za wypełnienie obowiązków gwarancyjnych, a przede wszystkim za jakość dokonanej naprawy gwarancyjnej. Jednakże, w zależności od konkretnej sytuacji, kupujący zachowuje prawo zgłoszenia swoich roszczeń wobec serwisanta, o ile to może zaspokoić jego roszczenie.

24. Niezależnie od odpowiedzialności sprzedawcy z tytułu rękojmi za wady rzeczy sprzedanej kupujący zachowuje prawo dochodzenia od sprzedawcy odszkodowania na zasadach ogólnych unormowanych w art. 471 i nast. K.c. tj. winy kontraktowej. Zakres zależy od odpowiedzialności odszkodowawczej sprzedającego skutkiem okoliczności, za które sprzedawca ponosi, czy też nie ponosi winy. Otóż, jeżeli sprzedawca nie ponosi winy, to oprócz tego, że kupujący odstępuje od umowy lub żąda obniżenia ceny towaru wadliwego lub w końcu dostarczenia towaru wolnego od wad albo usunięcia wady przez sprzedawcę, zachowuje on prawo żądania zwrotu kosztów zawarcia umowy, odebrania, przewozu, przechowania i ubezpieczenia rzeczy, a także poniesionych nakładów na rzecz w ramach których nie odniósł korzyści z rzeczonych nakładów (żądanie to posiada charakter absolutny) tj. w ramach tzw. ujemnego interesu umownego. Jeżeli sprzedawca ponosi odpowiedzialność, ograniczenia odszkodowawcze wspomniane wyżej nie znajdują zastosowania, a kupujący może dochodzić swoich uprawnień odszkodowawczych w pełnym zakresie szkody tj. również w ramach tzw. dodatniego interesu umownego. W tym przypadku, niezrealizowane przez kupującego uprawnienia z tytułu rękojmi, które np. już wygasły, nie pozbawiają kupującego dochodzenia swoich roszczeń w ramach wspomnianego już art. 471 K.c. W konsekwencji ew. zastrzeżenia gwarancyjne wyłączające uprawnienia gwaranta za szkodę powodującą brak możliwości korzystania z rzeczy na czas jej naprawy lub wymiany są nieskuteczne.

25. Regulacje kodeksowe w zakresie rękojmi i gwarancji, jak również odpowiedzialności odszkodowawczej kontraktowej (art. 471 K.c.), nie wyłączają odpowiedzialności na podstawie art. 415 i nast. K.c. tj. przepisów o czynach niedozwolonych. Te ostatnie przepisy nie zastępują uprawnień z tytułu ochrony gwarancyjnej, czy też z tytułu rękojmi lecz regulują odpowiedzialność zobowiązanych z obu tych tytułów gdy wady rzeczy sprzedanej stwarzają niebezpieczeństwo dla kupującego, osób trzecich, a nawet dla innych rzeczy, a więc szkód na osobie lub mieniu, czy też obu tych szkód jednocześnie, oczywiście jeżeli powstały one w następstwie normalnego użytkowania rzeczy. Wysoka staranność, która winna cechować profesjonalistę winna przede wszystkim obciążać producenta. Nadmienić jednak należy, że kupujący może również skierować swoje roszczenie odszkodowawcze w trybie art. 415 K.c. do sprzedawcy, również jako do profesjonalisty, który wprowadził do obrotu towar niebezpieczny, który to sprzedawca zachowuje jednak swoje roszczenie zwrotne do producenta.

IV. Wnioski i sugestie:

1. Bezspornymi są następujące fakty i założenia:

- a) zlecającym wykonanie niniejszej opinii jest firma POLFENDO Sp. z o.o. w Mysłowicach
- b) w konkretnej sytuacji producentem oraz sprzedawcą jest zleceniodawca wspomniany w pkt IV. 1. a), natomiast kupującym (nie pośrednikiem) - w rozumieniu pytań postawionych w tytule opinii jest osoba trzecia związana ze zleceniodawcami stosowną generalną umową sprzedaży,
- c) przedmiotem niniejszej opinii nie jest sprzedaż bezpośrednia indywidualnym klientom będącym zarówno przedsiębiorcami, jak i tzw. konsumentami (nabywcami towarów na potrzeby własne nie związane z prowadzoną przez nie działalnością gospodarczą),
- d) cel opracowania – zgodnie ze wskazanym i przyjętym założeniem - ogranicza się jedynie do sprzedaży towarów wyprodukowanych przez obu wspomnianych zlecających (nie obejmuje usług np. w postaci montażu); nie obejmuje on również towarów pochodzących z importu (choć owe towary mogą zawierać elementy importowane i zabudowane w sprzedawanym towarze), towarów komisowych, używanych, regenerowanych itp. pomimo, że znaczna jego część dotyczy regulacji prawnych i ich wykładni wykraczających poza temat zadany lecz wyłącznie tylko po to by wykazać specyfikę oraz odrębność od innych form sprzedaży i podmiotów uczestniczących w obrocie tego samego typu towarów, których dotyczy przedłożone opracowanie.

e) bogactwo interpretacji w doktrynie prawa, orzecznictwie oraz niejednolita jurysdykcja wynikająca ze skomplikowania przepisów przez ustawodawcę w omawianym zakresie, jak również różnorodność stanów faktycznych uniemożliwiają jednoznaczne udzielenie odpowiedzi na zadane pytanie, co wymaga odniesienia regulacji prawnych do każdego przypadku odrębnie, choć nie uniemożliwia spreycyzowania zasad ogólnych i ujęcia ich w umowie z kupującym oraz w treści udzielanych gwarancji.

2. Jak z powyższego wynika, w omawianym zakresie zastosowanie posiadać będą dla producentów wyłącznie uregulowania wynikające z Kodeksu cywilnego w zakresie gwarancji i rękojmi. Ponieważ kupujący w tym przypadku nie staje się użytkownikiem nabywanej rzeczy, która służy mu jedynie do dalszej odsprzedaży, omawianie jego uprawnień w ramach przepisów o rękojmi w zasadzie bezpośrednio nie znajdzie tu zastosowania. To dopiero kupujący odpowiadać będzie z tytułu rękojmi lub z tytułu niezgodności towaru z umową wobec swojego kupującego (ostatecznego odbiorcy towaru). Pominąć jednak nie można faktu, że strony tej umowy sprzedaży mogą w tym zakresie swobodnie uregulować tę kwestię drogą wyłączenia, ograniczenia odpowiedzialności sprzedawcy-producenta z tytułu rękojmi. Jak wspomniano już w pkt III.

24. i 25. niniejszej opinii nie sposób uniknąć ew. odpowiedzialności kontraktowej art. 471 i nast. K.c.) bądź deliktowej (art. 415 i nast. K.c.), która i tak jednak wykracza poza granice instytucji rękojmi jeżeli zostaną spełnione przesłanki takiej odpowiedzialności zdefiniowane w K.c. (szkoda, wina oraz związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy nimi). Wykazanie i udowodnienie łącznego zaistnienia tych przesłanek w procesie zawsze spoczywać będzie na wywodzącym swoje roszczenie tj. po myśli art. 6 K.c. Jak już wspomniano wyżej odpowiedzialność z tytułu szkody dochodzonej na zasadach ogólnych również przysługuje kupującemu bez względu na to czy udzielono mu gwarancji, czy też nie. Ponieważ udzielenie gwarancji nie jest obowiązkowe, tym bardziej jej zakres przedmiotowy oraz czasowy, ew. odpowiedzialność gwaranta z tego tytułu uzależniona jest od samego faktu jej udzielenia, jak również od jej treści. Jak również wspomniano, gwarant ma obowiązek przywrócić uprawnionemu możliwość normalnego korzystania z zakupionej rzeczy zakłóconej przez wadę drogą usunięcia teje w taki sposób by owa rzecz była zdatna do użytku zgodnie z jej przeznaczeniem lub do jej wymiany na wolną od wad. Powyższe nie przesądza o konieczności udzielania gwarancji, która posiada charakter fakultatywny, a taki ew. obowiązek producenta może wynikać jedynie z motywów czysto handlowych, mając jednocześnie na uwadze, iż rękojmia w omawianej sytuacji spoczywa na partnerze handlowym podejmującym się dystrybucji wyrobów producenta.

Niniejsza opinia prawna sporządzona została wyłącznie na potrzeby jej adresata, bez prawa dalszej publikacji oraz udostępniania osobom trzecim z pominięciem wyrażonej i pisemnej zgody autora.

Marek Wierzbicki
radca prawny (Kt 2044)